

Kansen voor precisielandbouw Oekraïne

28 september 2016

De agrarische sector is de motor van economische ontwikkeling in Oekraïne. De overheid investeert grote bedragen in modernisering van de land- en tuinbouw. Nederland wordt gezien als een waardevolle leverancier van kennis en technologie. Op het terrein van bijvoorbeeld bodemanalyse en gebruik van satellietbeelden is Nederland al kennisleverancier.

Een kwart van in de wereld aanwezige vruchtbare zwarte aarde ligt in Oekraïne. Met 42 miljoen hectare voor landbouw geschikte grond heeft Oekraïne de potentie om een groot deel van de wereld te voeden. Daarvoor is wel nodig dat de opbrengsten per hectare fors omhoog gaan en boeren op een duurzame wijze hun land bewerken.

Opbrengstverhoging is mogelijk met precisielandbouw. Invoering van innovatieve technieken leidt ook een efficiënter gebruik van grondstoffen zoals zaden en gewasbeschermingsmiddelen.

<i>Opbrengst in tonnen per hectare van het geoogste gebied van verschillende gewassen in Oekraïne (gemiddelde van agrarische bedrijven en huishoudens)</i>									
	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Tarwe	4,02	1,98	2,68	3,35	2,80	3,39	4,01	3,88	
Gerst	3,38	1,86	1,97	2,47	2,11	2,34	3,01	2,95	
Mais	3,87	3,01	4,51	6,44	4,79	6,41	6,16	5,71	
Zonnebloemen	1,58	1,22	1,50	1,84	1,65	2,17	1,94	2,16	
Soja	1,13	1,06	1,62	2,04	1,71	2,05	2,16	1,84	
Aardappelen	11,68	12,16	13,25	16,80	16,10	15,97	17,64	16,14	
Groenten	14,9	11,23	17,36	19,50	19,92	19,99	20,78	20,61	

Bron: Source State Statistics Committee of Ukraine www.ukrstat.gov.ua/

Kleinschalige bedrijven

De mogelijkheden van precisielandbouw worden in Oekraïne nog niet ten volle benut. Dat komt mede door het grote aantal kleinschalige boeren die nog letterlijk in hun achtertuin produceren. Kwantiteit gaat vaak boven kwaliteit.

Duurzaam bodemgebruik is een begrip dat zijn weg nog moet vinden in Oekraïne, ook door het uitblijven van een aantal agrarische hervormingen, bijvoorbeeld op het gebied van grondeigendom. Gezien de toenemende exportmogelijkheden neemt de vraag naar duurzaam geproduceerde kwaliteitsproducten toe. Nederland wordt gezien als hoogwaardige partner en leverancier van kennis en technologie om aan deze vraag te kunnen voldoen.

Nederlands consortium

Net zoals in Rusland is in Oekraïne Plus for Progress actief, een consortium van Nederlandse agrobédrijven, gesteund door het ministerie van Economische Zaken. Plus for Progress richt zich op de introductie van precisielandbouw in de hele agrarische keten.

Docenten, studenten en het bedrijfsleven kijken samen met onderzoekers hoe goed of matig de grond is.

In Oekraïne is het van groot belang dat de voordelen die kunnen worden gehaald met innovatieve landbouwtechnieken zichtbaar worden gemaakt. Ondernemers willen via bijvoorbeeld demonstratieprojecten eerst zien of de nieuwe Nederlandse technieken daadwerkelijk in eigen land toepasbaar zijn.

Kennisuitwisseling

Een voorbeeld van een locatie voor kennisuitwisseling is het Aeres Praktijkcentrum Dronten, onderdeel van Plus for Progress. Aeres heeft samen met een aantal universiteiten in Oekraïne een opleidingsprogramma voor precisielandbouw ontwikkeld die nu het tweede jaar in gaat.

Oekraïense docenten die vaak zelf geen ervaring hebben met precisielandbouw en managers van bedrijven komen naar Nederland om te leren over de voordelen ervan. Om die vervolgens door te geven aan studenten die worden getraind op bedrijven in de eigen regio.

De ervaring van Aeres laat ook zien dat agrariërs moeten worden begeleid om de uitkomsten van verschillende metingen op een juiste manier te interpreteren. Een deelnemend agrarisch bedrijf uit Oekraïne met een bouwplan van sojabonen, zonnebloemen en maïs verlaagde het gebruik van zaaizaad met maar liefst 17% nadat de zaaimachines waren uitgerust met precisietechnieken.

Satellietbeelden en bodemanalyse

Ook Fieldlook, van Eleaf, maakt onderdeel uit van het onderwijsprogramma van Plus for Progress. Met Fieldlook kunnen op basis van satellietbeelden tien groeiparameters worden gemonitord en vervolgens uitgelezen op de eigen computer. Een Nederlandse boer in Oekraïne met in totaal 12.500 ha aan grond maakt hier gebruik van. De ondernemer gebruikt de monitoringstechniek vooral voor de graanteelt op zijn bedrijf omdat deze het best bijgestuurd kan worden tijdens het seizoen. Met de beelden kan hij bijvoorbeeld zien op welke plekken extra stikstof nodig is.

Zulke innovaties zijn nog geen gemeengoed in Oekraïne. Ook niet als het gaat om goede bodemanalyses. Als er al wordt gemeten dan gaat het om de pH-waarde, fosfaat en stikstof. Andere parameters zoals micronutriënten worden zelden gemeten. Opbrengstverhogingen tot 20% zijn haalbaar maar testen zijn duur en ingewikkeld. .

SoilCares is een van de Nederlandse bedrijven die in Oekraïne toegang tot de markt wil krijgen. Dit bedrijf was al succesvol met introductie van bodemscanners en mobiele laboratoria in Afrika. Daar kregen kleinschalige

boeren toegang tot snelle en goedkope bodemanalyses en bemestingsadviezen. Via een samenwerking met het Nationaal Institute for Soil Science and Agrochemistry Research O.N. Sokolovsky wordt gekeken of demonstraties plaats kunnen vinden om de techniek in de Oekraïense praktijk te laten zien.

Inzet van de Oekraïense overheid

Voor de Oekraïense overheid is de landbouwsector van groot belang. Met een toename van 73,8% aan investeringen in de eerste helft van 2016, ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar, is de landbouwsector de motor van economische ontwikkeling in het land.

Doel van de overheid is om de productie te verdubbelen en de export te verdrievoudigen. Daarbij wordt geïnvesteerd in kleine en middelgrote agrarische ondernemingen. In de conceptbegroting van 2017 is een bedrag van circa € 200 miljoen gereserveerd om boerenbedrijven te moderniseren.

Faciliteiten van Nederland

Ook internationale donoren zoals EBRD en FAO zijn actief in Oekraïne. En uiteraard de Nederlandse overheid. Met onder andere beurzen en seminars, maar ook met gerichte instrumenten zoals de DHI-regeling om demonstratieprojecten op te zetten en met Partners for International Business (PIB's) worden faciliteiten geboden aan Nederlandse bedrijven om toegang te krijgen tot Oekraïne.

Landbouwteam Oekraïne